

JULIETTE BEKKERING

DE HERBEBOSSING VAN NEDERLAND

Beeld Shutterstock

Het huis waar ik opgroeide lag aan de rand van het bos in de Italiaanse Pre-Alpi. Het landschap was prachtig, maar ook kwetsbaar. In de herfst kleurden grote bosbranden de horizon rood. En achter de bergtoppen toonden rookpluimen dat het bos opgeofferd werd voor landbouw, veeteelt en de onvermijdelijke bouw. Het volgende voorjaar staken de kale bergen met de laatste verkoelde boomstammen naakt tegen de lucht af. Zo leerde ik al vroeg dat het bos een groot goed is waarop we zuinig moeten zijn.

Gevarieerde leefomgeving

Toen ik naar Nederland verhuisde, miste ik de aanwezigheid van de natuur. Met nog geen elf procent aan bebossing scoort Nederland laag in de wereldranglijst. Terwijl je zou zeggen dat zo'n dichtbevolkt land een sterk beleid voert op het gebied van natuur en recreatie. Door bossen in te zetten om een gevarieerde leefomgeving te realiseren. Meer pragmatisch: dat we bossen inzetten om fijnstof op te nemen, water vast te houden en als temperatuurbuffer. Maar het bos lijkt in het Nederlandse beleid eerder een kwaad dan een goed.

De afgelopen jaren is wel het bewustzijn gekomen dat we meer bos moeten aanplanten. Het Akkoord van Parijs hijgt ons

immers in de nek. En misschien willen we met z'n allen gewoon weer een boswandeling maken of wonen tussen de boomstammen in plaats van de piketpaaltjes van het volgende bouwrijpe kavel. In 2016 kwamen de Wageningen Universiteit en Staatsbosbeheer, onder de naam Actieplan Bos en Hout, met een voorstel om 100.000 hectare aan bos bij te planten. Het werd breed uitgemeten in de media, maar twee jaar later is het stil geworden omtrent het plan.

Het leek me een prachtig voorstel. Laten we ons niet blindstaren op de ontbossing in het Amazonegebied, terwijl we zelf de ene na de andere boom vellen. In plaats daarvan moeten we nieuwe strategieën bedenken om ons ontboste landschap te transformeren naar een herbebossing landschap. Daarbij lijkt dertig procent aan extra bossen mij een mooi streven.¹

Agrarisch landschap

Deze ambitie blijkt echter op veel weerstand te stuiten. De politiek, de landbouw en de bouw tot de ontwerpers aan toe hebben allemaal goede argumenten om elke nieuwe boom te dwarsbomen. Het staat economische groei of landbouw in de weg. Ontwerpers en biologen betreuren tevens bij elke boom dat deze de typisch kale Hollandse horizon verstoort. Zij verkopen de monocultuur van het agrarische landschap, met haar

uiterst schrale biodiversiteit, vaak als meer 'authentiek' dan nieuwe bossen.

Bovendien blijkt dat, ondanks alle mooie ambities, de financiën uiteindelijk de doorslag geven. Veel bos verdwijnt omdat in 2020 de laatste subsidies voor tijdelijke bossen op landbouwgrond aflopen. Boeren die op ongebruikte grond bomen hebben geplant, willen immers voorkomen dat de bestemming landbouwgrond vervalt en de economische waarde van hun land afneemt.

Bossen 2.0

Rijksbouwmeester Floris Alkemade stelt het weinig zorgvuldige gebruik van onze schaarse grond aan de kaak. Begin vorig jaar waarschuwde hij in een interview in *de Volkskrant* dat Nederland per dag acht hectare aan maagdelijke grond voor nieuwbouw consumeert. Hij pleit ervoor om deze nieuwbouw te concentreren binnen de verstedelijkte gebieden. Dat geeft nieuwe mogelijkheden voor de ontwikkeling van het platteland.

Maar het bos zelf moet ook opnieuw bedacht worden. Dat betekent geen productiebossen als een ziellose kraamkamer voor hout, maar een rijk en gevarieerd bos, waarvan gemeenschappen kunnen profiteren, waar biodiversiteit kan ontstaan, waar geleefd, gerecreëerd, gespeeld, gewerkt en ook gewoond kan worden. We moeten onze bossen heruitvinden en herontwerpen: bossen 2.0.

Laten we de tendens van ontbossing in ons land een halt toeroepen en juist de andere kant op buigen. Laten we gebruikmaken van de restgebieden langs infrastructuur en landbouwgrond, langs woongebieden en wachtende kavels. Laten we nieuwe scenario's ontwikkelen voor bossen binnen onze leefomgeving. Zodat ook de mensen in de toekomst, net als ik in mijn jeugd, vanuit hun huis het bos in kunnen lopen. ■

¹Zie cijfers CBS (22 oktober 2018): <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70262ned/table?dl=3D8B>.